

Regelink
Ecologie & Landschap

Ecologische quickscan

Fietspad Duiven - Zevenaar

In het kader van de natuurwetgeving

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	T.P. Molenaar
In opdracht van	Haskoning DHV
Naam opdrachtgever	A.R. Bergsma
Rapportnummer	RA13358-01
Status rapport	Definitief
Datum oplevering rapport	13 mei 2014
Aantal pagina's	35
Collegiale toets	P.T. Twisk
Wijze van citeren	Molenaar, T.P. , 2014. Ecologische quickscan Fietspad Duiven - Zevenaar. In het kader van de natuurwetgeving. Rapport RA13358-01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

Papenweg 5
6261 NE Mheer
085-7737676
info@regelink.net
www.regelink.net

Lid Netwerk Groene Bureaus

Inhoudsopgave

1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Doel	7
1.3 Leeswijzer	7
2 Wet- en regelgeving	9
2.1 Flora- en faunawet	9
2.2 Bescherming van gebieden	11
3 Werkwijze	13
4 Omschrijving plangebied	15
5 Resultaten beschermde soorten	17
5.1 Vaatplanten	17
5.2 Zoogdieren	17
5.3 Vogels	18
5.4 Amfibieën en vissen	18
5.5 Reptielen	18
5.6 Libellen en dagvlinders	19
5.7 Overige ongewervelden	19
6 Ingreep	21
7 Toetsing aan wet- en regelgeving	23
7.1 Vaatplanten	23
7.2 Zoogdieren	23
7.3 Vogels	24
7.4 Overige soortgroepen	24
7.5 Gebiedsbescherming	24
8 Conclusies en aanbevelingen	27
8.1 Vaatplanten	27
8.2 Vleermuizen	27
8.3 Vogels	28
8.4 Samenvatting	28
9 Bronnen	29
9.1 Literatuur	29
9.2 Websites	29
Bijlage 1 Foto-impressie plangebied	31
Bijlage 2 Inrichtingsdetails	33
Bijlage 3 Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten	35

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer is van plan om in het plangebied een fietspad aan te leggen.

Volgens nationale en internationale regelgeving is het verplicht om voordat de ingreep plaatsvindt onderzoek te doen naar het eventuele voorkomen van beschermde flora en fauna. Om dergelijk soortgericht veldonderzoek goed te kunnen plannen en uitvoeren is het noodzakelijk te weten welke flora en fauna (potentieel) voorkomen in het plangebied.

Naast het effect op beschermde soorten kan het nodig zijn om onderzoek te verrichten naar de eventuele negatieve effecten van de ingreep op de kwaliteit van beschermde gebieden in de omgeving.

1.2 Doel

Door middel van deze quickscan worden de volgende vragen beantwoord:

- Welke, middels de Flora- en faunawet beschermde flora en fauna komen (potentieel) voor in het plangebied?
- Welke negatieve effecten kan de (potentieel) aanwezige flora en fauna ondervinden van de ingreep?
- Houdt, gelet op de mogelijke negatieve effecten, het uitvoeren van de ingreep een overtreding van de Flora- en faunawet in?
- Naar welke soorten en functies dient eventueel aanvullend onderzoek plaats te vinden?
- Zijn negatieve effecten op beschermde gebieden op voorhand uit te sluiten of is hiervoor een nadere toetsing nodig?

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de relevante wet- en regelgeving toegelicht. In hoofdstuk 3 worden werkwijze en inspanning beschreven, terwijl in hoofdstuk 4 een beschrijving van het plangebied volgt. In hoofdstuk 5 worden de resultaten van de flora- en faunainventarisatie gepresenteerd. De ingreep wordt in hoofdstuk 6 omschreven. In hoofdstuk 7 worden vervolgens de mogelijke effecten van de ingreep gerelateerd aan de (potentiële) flora en fauna en getoetst aan de Flora- en faunawet. Ook wordt ingeschat of negatieve effecten op beschermde gebieden op voorhand uitgesloten kunnen worden. In hoofdstuk 8 zijn de conclusies en aanbevelingen opgenomen. Tevens is een korte bronnenlijst opgenomen (hoofdstuk 9).

2 Wet- en regelgeving

2.1 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en bundelt de bepalingen die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen: Vogelwet 1936, Jachtwet, Natuurbeschermingswet (hoofdstuk V: soortenbescherming), Nuttige Dierenwet 1914 en Wet Bedreigde uitheemse dieren en plantensoorten. De Flora- en faunawet beschermt in beginsel soorten.

Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het “nee, tenzij”-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen.

De wet erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen: iedereen moet 'voldoende zorg' in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving.

Verbodsbepalingen

De Flora- en faunawet kent, naast de zorgplicht, een aantal verbodsbepaling welke relevant zijn voor de onderhavige toetsing:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onttwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Algemene maatregel van Bestuur (AmvB)

Op 23 februari 2005 is de “AmvB art. 75” van de Flora- en faunawet in werking getreden. In dit besluit is een vrijstelling voor specifieke activiteiten en soorten geregeld. Tevens introduceert de AmvB de gedragscode.

Tabel 1

Voor soorten die zijn opgenomen in Tabel 1 geldt een algehele vrijstelling wanneer de werkzaamheden vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud, ook in landbouw en bosbouw;
- bestendig gebruik;
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Er dient een ontheffing te worden aangevraagd wanneer de werkzaamheden niet onder een van deze categorieën vallen en er een (te verwachten) negatief effect op de soorten uit Tabel 1 is. Deze aanvraag wordt door bevoegd gezag onderworpen aan een lichte toets. Daarbij wordt getoetst of de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is, en of de activiteit een redelijk doel dient.

Tabel 2

De soorten zoals opgenomen in Tabel 2 zijn strenger beschermd. Hierbij geldt een vrijstelling mits gewerkt wordt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Vallen de werkzaamheden niet onder de bij Tabel 1 genoemde categorieën of wordt niet gewerkt volgens een gedragscode, dan moet een ontheffing aangevraagd worden. Deze aanvraag wordt, net als voor de soorten van Tabel 1 geldt, onderworpen aan een lichte toets.

Tabel 3

De soorten uit Tabel 3 zijn de zwaarst beschermde soorten. Ook wanneer werkzaamheden vallen onder een van de bij Tabel 1 genoemde categorieën geldt niet zonder meer een vrijstelling. Alleen bij bestendig beheer en onderhoud is een vrijstelling mogelijk wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Werkzaamheden die in een van de andere categorieën vallen en welke negatieve effecten op beschermde soorten (kunnen) hebben, zijn ontheffingsplichtig. Voor het verstrekken van een ontheffing wordt deze onderworpen aan een zware toets wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit is;
- de geplande activiteit geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang.

Bij soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet tevens sprake zijn van een van de volgende door de Habitatrichtlijn erkende belangen:

- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- bescherming van flora en fauna;
- openbare veiligheid.

Vogels

Met ingang van 26 augustus 2009 heeft het Ministerie van LNV (nu EZ) een nieuw beleid ten aanzien van broedvogels ingezet. Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Flora- en faunawet beschermd. De Flora- en faunawet kent hierbij geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat bovendien om individuele broedgevallen.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest. Deze eenmalig te gebruiken nesten vallen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet in de periode dat deze daadwerkelijk gebruikt worden.

Van een beperkt aantal vogels is de nestlocatie het gehele jaar beschermd door de Flora- en faunawet (Bijlage 2). Het betreft dan vogels die:

- het gehele jaar door gebruik maken van hun nestlocatie als vaste rust- en/of verblijfplaats;
- erg honkvast en al dan niet koloniebroeders zijn. Deze soorten keren ieder jaar naar dezelfde nestlocaties terug. De voorwaarden waaraan deze nestlocaties moeten voldoen zijn erg specifiek en vaak slechts in beperkte mate in het landschap beschikbaar;
- jaar in jaar uit van hetzelfde nest gebruik maken en zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

Indien een jaarrond beschermd nest is aangetroffen moet altijd een omgevingscheck uitgevoerd worden. Een deskundige dient dan te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer ook dat niet mogelijk blijkt dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

Gedragscodes

Werken volgens een gedragscode kan (soms) een vrijstelling voor soorten op Tabel 2 en Tabel 3 geven. Hiervoor dient gewerkt te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Een overzicht van goedgekeurde gedragscodes is te vinden op:

<http://www.hetInvloket.nl/onderwerpen/vergunning-en-ontheffing/dossiers/dossier/flora-en-faunawet-ruimtelijke-ingrepen/overzicht-van-gedragscodes-en-besluiten-flora-en-faunawet/overzicht-gedragscodes>

2.2 Bescherming van gebieden

Natuurbeschermingswet 1998

In Nederland zijn de bescherming van natuurgebieden en de daarin voorkomende natuurwaarden geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998. Onder deze wetgeving vallen zowel de Natura 2000-gebieden als de Beschermde Natuurmonumenten. Natura 2000-gebieden zijn gebieden welke aangewezen zijn op grond van de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn of beide. Zowel Natura 2000-gebieden als Beschermde Natuurmonumenten zijn geselecteerd en als te beschermen gebieden aangewezen op grond van in deze gebieden voorkomende bijzondere natuurwaarden. Deze natuurwaarden mogen niet worden aangetast. De Provincie is het bevoegd gezag voor de Natuurbeschermingswet 1998. Voor meer

informatie over de Natuurbeschermingswet 1998 en het toetsingskader wordt verwezen naar de website van de Rijksoverheid (<http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur/bescherming-in-natuurgebieden>).

Natuurnetwerk Nederland (Ecologische Hoofdstructuur)

Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur) (EHS) bestaat uit planologisch beschermde gebieden welke zijn aangewezen teneinde ecologische verbindingen te realiseren tussen belangrijke natuurgebieden. Deze natuurgebieden en de verbindingen daartussen vormen samen een ecologisch netwerk. De wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS mogen niet door een ingreep worden aangetast. Alle (mogelijke) effecten van een voorgenomen ingreep moeten daarop dan ook worden getoetst. De provincie waarbinnen het plangebied valt geeft invulling aan de EHS en is daartoe het Bevoegd Gezag. Voor meer informatie over de EHS en het toetsingskader wordt verwezen naar de website van de Rijksoverheid (<http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur/ecologische-hoofdstructuur>).

3 Werkwijze

De volgende methoden zijn bij het onderzoek gebruikt:

1. Op 20-3-2014 werd plangebied Fietspad Duiven - Zevenaar door T.P. Molenaar bezocht. Daarbij werden de in het plangebied aanwezige ruimtelijke structuren en ecotopen geïnterpreteerd. Tijdens het veldbezoek werden de volgende instrumenten gebruikt:
 - verrekijker;
 - fotocamera.
2. Door middel van literatuuronderzoek werd onderzocht welke beschermde flora en fauna in de ruime omgeving van het plangebied recentelijk zijn waargenomen. Hierbij werd gebruik gemaakt van de databases Quickscanhulp.nl en Limnodata.nl, aangevuld met gegevens uit relevante recente verspreidingsatlassen en actuele websites. Daarnaast werd de ligging van het plangebied ten opzichte van nabijgelegen beschermde gebieden onderzocht.
3. Aan de hand van het veldbezoek en het literatuuronderzoek werd op grond van *expert judgement* een inschatting gemaakt van de beschermde flora en fauna met bijbehorende functies die in het plangebied (kunnen) voorkomen.
4. In samenspraak met de opdrachtgever werd de ingreep in kaart gebracht en omschreven.
5. Op grond van de beschreven ingreep werd een inschatting gemaakt van de redelijkerwijs te verwachten negatieve effecten op de (potentieel) aanwezige beschermde soorten en functies.
6. Vervolgens werden de mogelijke negatieve effecten getoetst aan de Flora- en faunawet.
7. Ten slotte werd bepaald of negatieve effecten op beschermde gebieden op voorhand zijn uit te sluiten of dat hiervoor nog een aanvullende toetsing noodzakelijk is.

4 Omschrijving plangebied

Het plangebied is gelegen tussen Zevenaar en Duiven, in de provincie Gelderland. In Figuur 1 is de begrenzing van het plangebied weergegeven. Het plangebied loopt over de Beerenclaauwstraat en kruist daarbij de Heiliglandsestraat. Tussen de huisnummers 25 en 29 aan de Beerenclaauwstraat steekt het fietspad door naar de spoorlijn. Vervolgens loopt het fietspad parallel aan de spoorlijn tot het weer samenkomt met de Beerenclaauwstraat.

Figuur 1. Ligging van het plangebied, met de begrenzing in rood aangegeven. © Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2013.

Aanwezige ecotopen

Binnen het plangebied zijn de volgende ecotopen aanwezig (zie ook Bijlage 1):

- droog, agrarisch grasland;
- droog, extensief beheerd grasland;
- smalle, ondiepe, droge sloot (<2 meter breed, < 1 meter diep);
- houtwal bestaande uit es, wilg en hazelaar.

Afstand tot beschermde gebieden

Het Natura 2000-gebied dat het dichtste bij het plangebied ligt is “Gelderse poort”. Dit gebied ligt op een afstand van 2 km van het plangebied.

Het plangebied ligt op 2 km afstand van Natuurnetwerk Gelderland (voorheen de EHS Gelderland).

5 Resultaten beschermde soorten

Op grond van de aanwezige ecotopen is een inschatting gemaakt van de beschermde flora en fauna die mogelijk in het plangebied voorkomen. Omdat onderhavige activiteit in de categorie ruimtelijke ontwikkeling valt, wordt in dit hoofdstuk van soorten uit Tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet een beoordeling gemaakt. Voor soorten uit Tabel 1 geldt een algehele vrijstelling, waarbij wel rekening gehouden dient te worden met de zorgplicht.

5.1 Vaatplanten

Tijdens het veldbezoek zijn in de berm van de Heiliglandsestraat pinksterbloemen (*Cardamine pratensis*) aangetroffen. In het struweel langs de Beerenclaauwstraat stond het maarts viooltje (*Viola odorata*). Beide soorten zijn niet beschermd, maar indiceren wel een standplaats die geschikt is voor beschermde soorten als klokjes (*Campanula spec.*) of brede wespenorchis (*Epipactus helleborine*). Deze verwachting geldt alleen voor de houtwallen en het struweel. De overige ecotopen zijn voedselrijke graslanden en bermen, waar geen beschermde vaatplanten zijn te verwachten.

5.2 Zoogdieren

Muizen (ware muizen, woel- en spitsmuizen)

De verspreidingsgebieden van grote bosmuis (*Apodemus flavicollis*), veldspitsmuis (*Crocidura leucodon*) en eikelmuis (*Eliomys quercinus*) liggen buiten het plangebied (respectievelijk in Zuid-Limburg, Achterhoek en Oost-Groningen, in Twente en Zeeuws-Vlaanderen, en in Zuid-Limburg) (Broekhuizen et al., 1992, Regelink & Bosch, 2007). Voor de noordse woelmuis (*Microtus oeconomus*) geldt dat deze soort een zeer natte, kruidenrijke vegetatie behoeft. De waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) is gebonden aan schone wateren. Derhalve kan worden gesteld dat binnen het plangebied geen beschermde muizensoorten zullen voorkomen.

Marterachtigen

Het plangebied ligt buiten de bekende verspreiding van boommarter (*Martes martes*) en das (*Meles meles*). De steenmarter (*Martes foina*) komt wel in de regio voor. In het plangebied zijn geen sporen van marterachtigen aangetroffen. Gebouwen of structuren die geschikt zijn als vaste rust- en verblijfplaats zijn niet aanwezig in het plangebied. Het is wel mogelijk dat het plangebied onderdeel is van het foerageergebied van een steenmarter.

Eekhoorn

In het plangebied zijn geen nesten van de eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) aangetroffen. De kans is derhalve redelijkerwijs uitgesloten dat deze soort in het plangebied aanwezig is.

Vleermuizen

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor een aantal soorten vleermuizen. Op grond van de geringe omvang van het plangebied is de kans klein dat het een essentieel foerageergebied betreft. Lijnvormige elementen zijn aanwezig in de vorm van een houtwal aan de Heiliglandsestraat, waarmee vliegroutes van vleermuizen aanwezig kunnen zijn. De houtwal aan de Beerenclaauwstraat is geen onderdeel van een doorgaande lijnvormige structuur.

Op deze locatie wordt daarom geen vliegroute verwacht. De aanwezige bomen zijn jong en bevatten geen holtes. De wilgen in de houtwal aan de Heiliglandsestraat hebben wel losse schorsdelen. In het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig. Kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen zijn niet aanwezig in het plangebied. De loshangende schors van de wilgen kan gebruikt worden als zomerverblijfplaats door gewone dwergvleermuis of ruige dwergvleermuis.

In het plangebied kunnen derhalve de volgende soorten worden verwacht: gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*)

In Tabel 1 is weergegeven welke functies van bovengenoemde soorten mogelijk voorkomen.

Tabel 1. De potentieel voorkomende soorten vleermuizen en functies.

	Zomerverblijfplaats	Kraamverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Winterverblijfplaats	Vliegroute	Foerageergebied
gewone dwergvleermuis	x				x	x
ruige dwergvleermuis	x				x	x
rosse vleermuis						x
laatvlieger						x
gewone grootoorvleermuis					x	x

5.3 Vogels

Vogelsoorten met vaste rust- en/of verblijfplaatsen zijn aanwezig in het plangebied. Op de kruising van de Heiliglandsestraat en de Beerenclaauwstraat is een kleine roekenkolonie aanwezig. Nesten van roeken zijn jaarrond beschermd.

Tevens kunnen zangvogels die in het buitengebied broeden, zoals merel (*Turdus merula*), koolmees (*Parus major*) en winterkoning (*Troglodytes troglodytes*), maar ook weidevogels als Kievit (*Vanellus vanellus*) binnen het plangebied aanwezig zijn.

5.4 Amfibieën en vissen

De sloten in het plangebied stonden ten tijde van het veldbezoek droog. Dit houdt in dat er geen geschikt voortplantingswater voor amfibieën aanwezig is in de voortplantingsperiode. Het plangebied is derhalve niet geschikt voor de voortplanting van amfibieën. In de directe omgeving zijn wel geschikte sloten voor algemene amfibieën. De sloten zijn niet geschikt voor beschermde amfibieën, zij stellen hogere eisen aan hun habitat dan ter plekke aanwezig. Het periodiek droogvallen van de sloten in het plangebied betekent ook dat er geen beschermde vissen aanwezig zijn in het plangebied. Redelijkerwijs kan aangenomen worden dat er geen beschermde amfibieën of vissen voorkomen in het plangebied.

5.5 Reptielen

Op grond van het ontbreken van voor reptielen geschikte ecotopen in het plangebied (zoals schrale vegetatie met voldoende rustige, zonnige plekken) kan

het voorkomen van reptielen redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.6 Libellen en dagvlinders

In het plangebied komen geen voedselarme wateren of vegetaties voor die geschikt zijn als leefgebied voor libellen en dagvlinders. Het voorkomen van beschermde libellen en dagvlinders kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.7 Overige ongewervelden

In verband met het ontbreken van voor overige ongewervelden geschikte ecotopen (oude eiken, schoon water, veensloten, vennen) in het plangebied kan het voorkomen van beschermde overige ongewervelden redelijkerwijs worden uitgesloten.

6 Ingreep

De initiatiefnemer is voornemens om in het plangebied een fietspad aan te leggen. Dit fietspad wordt 4 m breed. Op de kruising met de Heiliglandsestraat en aan de Beerenclaauwstraat worden bankjes of picknicksets geplaatst. De houtwal die deels geroid moet worden aan de Heiliglandsestraat wordt na de werkzaamheden parallel aan het fietspad weer herplant. De werkzaamheden worden uitgevoerd in de periode oktober tot en met april. Ingrepen die daartoe in het plangebied plaatsvinden bestaan voornamelijk uit:

- grondverzet;
- rooien van bomen en struiken;
- aanleg fietspad;
- plaatsen bankjes of picknicksets;
- aanbrengen verlichting.

In Bijlage 2 zijn enkele ontwerptekeningen opgenomen.

De Flora- en faunawet hanteert een aantal belangen waaronder een ingreep kan vallen. Dit belang vormt de grond waarop een eventuele ontheffing afgegeven kan worden. Onderhavige ingreep valt onder het volgende belang:

e. Dwingende reden van groot openbaar belang

Belang e kan gebruikt worden als er sprake is van een groot openbaar belang. Dit is aantoonbaar als een ingreep voortvloeit uit overheidsbeleid. In dit geval is de ingreep nodig voor de realisatie van snelfietspaden, een beleid dat door de overheid is ingezet. Onderstaande passage komt uit de factsheet “Snelfietsroute de Liemers”:

“De Stadsregio Arnhem Nijmegen heeft de komende jaren te maken met een sterk groeiende mobiliteitsbehoefte. De drukte op de wegen neemt toe en we staan steeds vaker vast in de file. Om de bereikbaarheid, concurrentiepositie en aantrekkelijkheid van de regio te optimaliseren, wordt flink geïnvesteerd in het verbeteren en uitbreiden van de huidige (auto)infrastructuur (zoals de stadsbrug in Nijmegen en de doortrekking van de A15). Daarnaast wil de stadsregio een verschuiving van de modal shift realiseren, waarbij de automobilist wordt verleid om een ander vervoermiddel te kiezen dan de auto, zoals ov en fiets. Om de verschuiving in de modal shift te realiseren, voert de stadsregio al enkele jaren een actief fietsbeleid. Onderdeel hiervan is de aanleg van een hoog waardig netwerk van snelfietsroutes, waarmee de concurrentiepositie van de fiets in het woon-werkverkeer wordt verbeterd. De snelfietsroutes verbinden (grote) woon- en werklocaties met elkaar. Deze rechtstreekse en doorlopende fietsroutes bieden de gebruiker de mogelijkheid met zo min mogelijk oponthoud van A naar B te fietsen. Voor de aanleg van het fietsnetwerk werkt de stadsregio samen met de 20 regiogemeenten, de provincie Gelderland, het Rijk en de Fietzersbond. De snelfietsroutes zijn aangesloten bij Fiets filevrij. Dit nationale project richt zich op duurzame mobiliteit door het verbeteren van de kwaliteit van fietsroutes en het wegnemen van barrières bij potentiële gebruikers.”

7 Toetsing aan wet- en regelgeving

Op grond van de resultaten van het veldbezoek, het literatuuronderzoek en de te verwachten effecten van de ingreep is een toetsing aan de Flora- en faunawet uitgevoerd. Uit deze toetsing volgt welke negatieve effecten verwacht kunnen worden en welke soorten daarbij betrokken zijn. Ook geeft de toetsing aan of aanvullend onderzoek dan wel een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is vereist.

Voorts is onderzocht of negatieve effecten op beschermde gebieden op voorhand kunnen worden uitgesloten of dat hiervoor nog aanvullend onderzoek nodig is.

7.1 Vaatplanten

Het fietspad doorsnijdt op twee plekken een houtwal. Op deze locaties komen mogelijk beschermde vaatplanten voor. De aanleg van het fietspad heeft tot gevolg dat de standplaats van deze planten permanent ongeschikt raakt. Dit is in strijd met de Flora- en faunawet.

7.2 Zoogdieren

Muizen (ware muizen, woel- en spitsmuizen), marterachtigen en eekhoorn

Uit de resultaten blijkt dat het voorkomen van beschermde soorten uit deze soortgroepen, met uitzondering van steenmarter, redelijkerwijs uitgesloten kan worden. Daarmee is ook een negatief effect op beschermde soorten uit deze soortgroepen redelijkerwijs uit te sluiten. De steenmarter heeft geen vaste rust en verblijfplaats in het plangebied, maar kan deze wel gebruiken als foerageergebied. De aanleg van het fietspad draagt niet bij aan substantiële achteruitgang van dit foerageergebied. De ingreep houdt voor de steenmarter dan ook geen negatief effect in. De ingreep houdt derhalve voor deze soortgroepen dan ook geen overtreding van de Flora- en faunawet in.

Vleermuizen

Uit de resultaten blijkt dat gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis binnen het plangebied kunnen voorkomen. In Tabel 2 is weergegeven op welke potentieel voorkomende combinatie van soorten en functies binnen het plangebied mogelijk negatieve effecten te verwachten zijn.

Tabel 2. De potentieel voorkomende soorten vleermuizen en functies.

	Zomerverblijfplaats	Kraamverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Winterverblijfplaats	Vliegroute	Foerageergebied
gewone dwergvleermuis	x				x	x
ruige dwergvleermuis	x				x	x
rosse vleermuis						x
laatvlieger						x
gewone grootoorvleermuis					x	x
	X	Komt potentieel voor				
		Geen negatief effect te verwachten				
		Negatief effect niet uitgesloten				

Het doorsnijden van de houtwallen gaat ten koste van de potentiële zomerverblijfplaatsen van gewone-, en ruige dwergvleermuis. Door het herplanten van de houtwal aan de Heiliglandsestraat blijft wel de mogelijke vliegroute daar behouden. Het aanbrengen van verlichting heeft een negatief effect op vliegroutes van vleermuizen. In hoeverre dit een overtreding van de Flora en faunawet is hangt af van het wel of niet aanwezig zijn van een essentiële vliegroute in het plangebied.

7.3 Vogels

Binnen het plangebied is een roekenkolonie aanwezig. De bomen waarin de roeken hun kolonie hebben worden niet gerooid. De huidige werkperiode valt in de minst kwetsbare periode voor de roek. Negatieve effecten worden niet verwacht mits de werkzaamheden op die locatie voor 1 januari zijn afgerond.

Werkzaamheden die uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen kunnen leiden tot verstoring van broedgevallen van algemene vogelsoorten. Omdat alle vogels tijdens het broeden zijn beschermd, kunnen werkzaamheden tijdens het broedseizoen leiden tot een overtreding van de Flora- en faunawet. Het broedseizoen is niet aan een vaste tijd gebonden, roeken, duiven en uilen kunnen bijvoorbeeld al vanaf eind januari of begin februari beginnen met broeden.

7.4 Overige soortgroepen

Uit de resultaten blijkt dat het voorkomen van beschermde soorten uit de soortgroepen amfibieën, reptielen, vissen, libellen, dagvlinders en overige ongewervelden redelijkerwijs kan worden uitgesloten. Daarmee is ook een negatief effect op deze soorten redelijkerwijs uit te sluiten. De ingreep leidt derhalve niet tot een overtreding van de Flora- en faunawet voor deze soorten.

7.5 Gebiedsbescherming

Het Natura 2000-gebied dat het dichtste bij het plangebied ligt is "Gelderse Poort". Dit gebied ligt op 2 km afstand van het plangebied.

Door menselijke invloeden in het tussenliggende gebied (veroorzaakt door bijvoorbeeld stedelijk gebied en grote wegen) zijn negatieve effecten door geluidsverstoring of visuele verstoring als gevolg van de ingreep op Natura 2000-gebieden uitgesloten. De ingreep draagt niet bij aan verreikende effecten, zoals stikstofdepositie of verdroging.

In de omgeving van het plangebied zijn geen Beschermd Natuurmonumenten aanwezig. Vervolgstappen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn voor dit project dan ook niet nodig.

De ingreep vindt niet plaats binnen de EHS. Hierdoor is het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur (Natuurnetwerk nederland) niet van toepassing.

8 Conclusies en aanbevelingen

Uit de toetsing van de resultaten van het onderzoek aan de Flora- en faunawet blijkt dat bij uitvoering van de ingreep mogelijk negatieve effecten te verwachten zijn op:

- vaatplanten;
- vleermuizen;
- vogels.

Op de overige soortgroepen wordt geen negatief effect op beschermde soorten (of functies) verwacht.

Op grond van de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden en de aard van de ingreep worden geen significant negatieve effecten verwacht op de kwaliteit van beschermde gebieden.

8.1 Vaatplanten

Beschermde vaatplanten zijn mogelijk aanwezig in het plangebied. Daarom is het noodzakelijk om aanvullend onderzoek uit te voeren naar het voorkomen van beschermde vaatplanten. Dit onderzoek bestaat uit een veldbezoek in juni waarbij het plangebied vlakdekkend wordt onderzocht op beschermde vaatplanten.

Indien beschermde planten aanwezig zijn dan kan mitigatie bestaan uit het plaggen van deze locaties, waarna de plaggen elders worden teruggebracht. Dit heeft tot doel de zaadbank te sparen en te verplaatsen. Sommige soorten zouden ook uitgestoken en verplant kunnen worden.

8.2 Vleermuizen

De houtwal aan de Heiliglandsestraat is mogelijk een vliegroute voor vleermuizen. Ook staan er twee wilgen met loszittende stukken schors die geschikt zijn als zomerverblijfplaats voor dwergvleermuizen. Daarom is het noodzakelijk aanvullend onderzoek naar het voorkomen van deze vleermuissoorten in het plangebied te verrichten. Het verdient aanbeveling dit aanvullende onderzoek uit te voeren volgens het Vleermuisprotocol 2013 van de Gegevensautoriteit Natuur.

Bij gebruikmaking van dit protocol is er een grote mate van zekerheid dat een eventuele ontheffingsaanvraag zonder aanvullende informatie in behandeling wordt genomen. Tevens geeft het Vleermuisprotocol invulling aan de onderzoekinspanning voortkomend uit de Flora- en faunawet, waarbij aanvullend vleermuisonderzoek inhoudt dat er twee bezoeken in periode 15 mei t/m 15 oktober (direct na zonsondergang of direct voor zonsopkomst) aan het plangebied gebracht dienen te worden. Deze bezoeken moeten met behulp van een *bat detector* van het type 'heterodyne' met *time expansion* uitgevoerd worden.

Mitigatie van zomerverblijfplaatsen kan door het aanbieden van vleermuis kasten type "Boshamer", vliegroutes kunnen gemitigeerd worden door herplant van houtwallen. Storende verlichting zou gemitigeerd kunnen worden door deze achterwege te laten, of deze goed af te schermen en uit te schakelen op momenten dat er geen fietsers zijn.

8.3 Vogels

In het plangebied is in twee populieren aan de Beerenclauwstraat een roekenkolonie aanwezig. Het gaat om negen nesten. De bosschage waarin deze bomen staan blijft behouden. Schade aan deze kolonie is op voorhand te voorkomen door de werkzaamheden op die locatie uit te voeren in de periode augustus - 1 januari.

Voor de andere mogelijk aanwezige soorten broedvogels geldt dat de werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd dienen te worden. Voor het broedseizoen stelt de wet geen vaste begin- of einddatum. Normaal gesproken loopt het broedseizoen voor de meeste vogelsoorten van 15 maart tot 15 juli.

Wanneer niet buiten het broedseizoen gewerkt kan worden moet het plangebied voorafgaande aan de werkzaamheden door een deskundige op het gebied van beschermde soorten onderzocht worden op de aanwezigheid van broedgevallen. Ook is het dan aan te raden het aanwezige snoeiafval en de vegetatie binnen het werkterrein (ruim) voor het broedseizoen te verwijderen, teneinde de kans op broedgevallen binnen het plangebied te beperken.

Het is niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor het verstoren van broedende vogels.

8.4 Samenvatting

In algemene zin kan redelijkerwijs worden gesteld dat op grond van de mogelijke effecten de uitvoering van de ingreep niet door de Flora- en faunawet wordt verhinderd, mits tijdig aanvullend onderzoek wordt uitgevoerd naar vaatplanten en vliegroutes en zomerverblijfplaatsen van vleermuizen, en rekening wordt gehouden met broedende vogels. Afhankelijk van de resultaten van dit aanvullende onderzoek kan een aanvraag van een ontheffing en/of het maken en uitvoeren van een mitigatieplan noodzakelijk zijn. De negatieve effecten op mogelijk aanwezige soorten zijn alle goed te mitigeren met bewezen functionele maatregelen. Dit houdt in dat de ingreep doorgang kan vinden, ook als alle verwachte soorten aanwezig zijn.

Eventuele significant negatieve effecten op nabijgelegen beschermde gebieden zijn in het onderhavige geval niet aan de orde.

9 Bronnen

9.1 Literatuur

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Creemers, C.M. & J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noord-West Afrika. Tirion Natuur.

Floron, 2011. Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Heusden, W.R.M. & S.J. Vreugdenhil, 2006. Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Rapport, Dienst Landelijk Gebied, Utrecht.

Limpens, H., J. Regelink & R. Koelman, 2011. Cursus vleermuizen en planologie. Cursusmap, Zoogdierverseniging.

Ministerie van EL&I, 2010. Buiten aan het Werk. Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren! Brochure. [<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2010/03/01/buiten-aan-het-werk-houd-tijdig-rekening-met-beschermde-dieren-en-planten.html> (13-05-2014)].

Regelink, J.R. & T. Bosch, 2007. Grote bosmuis in Winterswijk. Zoogdier 18 (2): 23.

9.2 Websites

www.limnodata.nl

www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotoco

lwww.quickscanhulp.nl

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl/ministeries/elenil

www.soortenbank.nl

www.sovon.nl

www.telmee.nl

www.vlinderstichting.nl

www.zoogdierverseniging.nl

Bijlage 1 Foto-impressie plangebied

Figuur 2. Kruising Beerenclaauwstraat en Heiliglandsestraat. De houtwal op de foto wordt door het aan te leggen fietspad doorsneden.

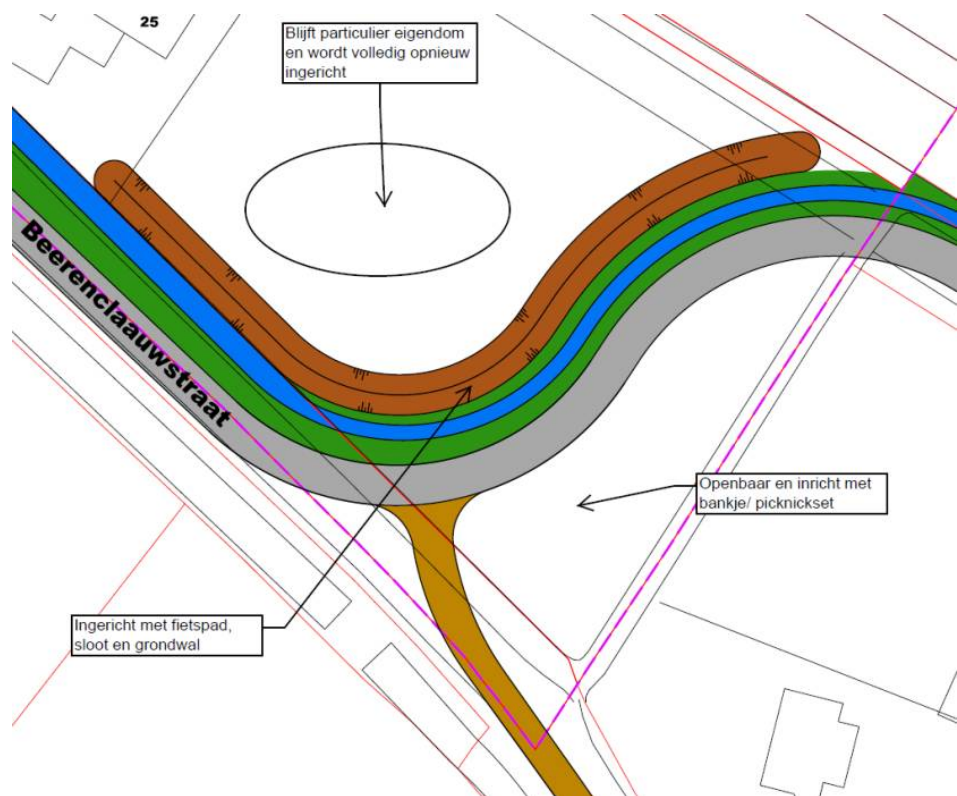

Figuur 3. Houtwal aan de Beerclauwstraat, tussen huisnummers 25 en 29.

Figuur 4. Tracé fietspad langs het spoor.

Bijlage 2 Inrichtingsdetails

Figuur 5. Ontwerp Beerclauwstraat, ter hoogte van huisnummers 25 en 29.

Figuur 6. Ontwerp kruising Beerclauwstraat met de Heiliglandsestraat.

Bijlage 3 Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

Het Ministerie van LNV (nu: EZ) heeft in augustus 2009 de lijst met vogelsoorten waarvan de nesten het hele jaar door beschermd zijn aangepast. Met ingang van 26 augustus 2009 geldt een jaarronde bescherming van nestplaatsen van:

- Boomvalk (*Falco subbuteo*)
- Buizerd (*Buteo buteo*)
- Gierzwaluw (*Apus apus*)
- Grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*)
- Havik (*Accipiter gentilis*)
- Huismus (*Passer domesticus*)
- Kerkuil (*Tyto alba*)
- Oehoe (*Bubo bubo*)
- Ooievaar (*Ciconia ciconia*)
- Ransuil (*Asio otus*)
- Roek (*Corvus frugilegus*)
- Slechtvalk (*Falco peregrinus*)
- Sperwer (*Accipiter nisus*)
- Steenuil (*Athene noctua*)
- Wespandief (*Pernis apivorus*)
- Zwarte wouw (*Milvus migrans*).

Meer informatie over deze lijst en de bescherming van nestplaatsen van vogels door de Flora- en faunawet is te vinden op de website van het ministerie van EZ.